

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De Sacramentis In Genere

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

II. De me[n]daciis, & calumniis Aduersarioru[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53925)

CAPVT SECVNDVM

De mendacijs, & calumnijs aduersariorum.

NCESSARIO prorsus annotanda sunt mendacia præcipuorum hostium Ecclesiæ, quod hoc multum valeat ad auctoritatem detrahendam, ipso teste Luthero, qui ita scripsit quondam in libro contra Empserum: *Si semel deprehenderer, ita mentitus, falsus, & crasse stolidus; iam tota mea doctrina, & honor, & fides, & fidelitas, finem penitus haberent: vnusquisq; me pro nequam, & infami nebulone, vt æquum est habiturus esset: tum etiam, quod hoc ipsum vitium Catholicis tribuere impudentissimo mendacio Lutherus non erubuerit. Sic enim scribit in libro aduersus Cochläu: Sed ego planè hoc tribuo diuini Consilij, vt Pape & Papista ferè nullos habeant patronos, nisi, qui vel insigni inscitia, vel mēdacijs impudentibus semper suā auctoritatem traducant, ne quis amplius per abominationem Romanam decipiatur. Et infra Plorandam certè sortè Pape quod sui nisi mendacijs protekti in arenam descendunt. Hæc ille. Quæ verba in ipsum Lutherum aptissimè cōueniunt. vt enim Ioānes Cochläus testatur in actis Lutheri anni XXIII. nullus ferè Catholicorum in Lutherū scripsit, quin eum multorum mendaciorū coarguerit, è quibus vnus Dietenbergius è duobus Lutheri libellis supra octogēta collegit mendacia. Deniq; nulla re magis nocent illi Ecclesiæ, quàm cum suis mendacijs persuadent populis, nos aliter sentire, & docere, quàm reuera sentiamus, & doceamus. Proinde res vtilissima est, eorum mendacia detegere. Nos igitur solum de Sacramentis mendacia quædam crassiora breuiter annotabimus.*

Igitur LUTHERVS in lib. de captiuitate Babylonica cap. 12 quod est de Eucharistia. PRIMÒ mentitur, cum ait: *Nō miror Consilium Constantiense, cuius auctoritas si valet cur nō valet & Basileensis, quod contra statuit, Bohemū licere vtramque speciē sumere? quod iste adulator ignorans adducit pro suo somnio. Hæc ibi. Et sanè quod Constantiense, & Basileense Concilium inter se pugnent, quantum ad Communionem sub vna specie, mendacium impudentissimum est. Idem enim qm̄nindò statuunt Concilium Constantiense, sess. 13. & Basile-*

Basileense, sess. 30. nimirum laicos non teneri diuino iure ad utramq; speciem sumendam, proinde seruandam esse Ecclesie legem, vel consuetudinem: quibus decretis nõ repugnat, quod Basileense Concilium concesserit Bohemis vtriusque speciei vsum, modò fateretur id sibi concedi ab Ecclesia, non autem ad hoc teneri diuino iure.

SECUNDO mentitur ibidem, cum ter, aut quater repetit, S. Thomam auctorem esse illius sententiæ, quã omnes Catholici tenent, quòd in Sacramento altaris, non sit substantia panis, & vini sed accidentia solùm: quod est crassissimum mendacium. Nam Innocentius III. in Lateranensi Concilio, cap. 1. (vt omitram testimonia antiquiora) hoc ipsum definiuit anno M. CC. XV. quo tempore S. Thomas nondum erat natus.

TERTIO mēitur ibidem, cap. 2. quod est de Baptismo, cum ait loquens de Scholasticis: *asserunt impij homines, nõ debere esse hominem certum de remissione peccatorum, seu gratia Sacramentorum: qua impietate orbem totum demerant* Hoc mendacium est ipso Luthero teste. Nam paulò infra idem ipse verissimè sic dicit: *Omnes tamen admittunt Sacramenta esse signa efficacia gratiæ.* Non igitur iubemus homines dubitare de gratia Sacramenti, cum dicamus esse signa efficacia gratiæ: iubemus quidem dubitare de propria dispositione, & proinde de consequitione gratiæ; sed hoc non est dubitare de gratia Sacramentorum. Non enim efficacia Sacramenti pendet ex mea dispositione, sed ex diuina institutione: quomodo qui oculos claudit, non potest videre solem, & tamen non propterea dubitat de efficacia solis ad illuminandum. Neq; hoc Lutherani negare possunt; nam Lutherus in libro contra rebaptizantes, quem edidit anno M. D. XXVIII. sic ait: *Baptismus nõ est fundandus supra fidem baptizantũ, vel baptizati, quia vterq; incertus est de fide, aut saltem in periculo, & tentatione consistit.* Et in sermone de Baptismo, habito anno XXXV. *Vt Baptismus, inquit, certus sit nobis, idè non fundat eum Deus supra fidem nostrã, cum illa possit incerta, & falsa esse, sed supra verbum, & institutionem suam.* Hæc ille. Non ergo dissentimus à Lutheranis (vt Lutherus mentitur) quòd nos debitemus de gratia Sacramenti, illi non dubitem; sed quòd nos dubitemus de consecutione gra-

tia, ob nostram indispositionem, illi autem non dubitēt, mira temeritate, cū fateantur sine fide Sacramenta non prodesse, & simul admittant facillē hominem decipi, cū putet se credere, & tamen reuera non credat.

QVARTO mentitur ibidem, cū sic ait: *Esto contemptor Magistri Sententiarum cum omnibus suis Scribentibus, qui tantū de materia, & forma Sacramentorū scribunt, dum optime scribunt, id est, mortuam, & occidentem literam Sacramentorum tractant: ceterū spiritum, vitam, & usū, id est, promissionis diuinæ veritatem, & nostram fidem prorsus intacta relinquunt.* Mendacium est apertissimum, nam de fide suscipientis Sacramenta, & recto vsu multa disputat Magister sententiarum libro 4. dist. 4. & 9. & Scholastici ibidem. Verius de Magistro scripsit Franciscus Stancaricus in libro de Trinitate, & Mediatore: Ego, inquit, iudico unum Petrum Lombardum pluris esse, quā centum Lutheros, ducentos Melanchthones, trecentos, Bullingeros, quadrigētos Petros Martyres, & quingentos Caluinos: qui omnes si in mortario contunderentur, non exprimeretur vna uncia veræ Theologiæ præsertim in articulo de Trinitate, Incarnatione, Mediatore, & Sacramento.

QVINTO mentitur, cū ibidem sic loquitur: *Et hinc impulsus sunt tantū tribuere Sacramentis nouæ legis, ut ea statuerunt, pdesse etiam iis, qui in peccatis mortalibus sunt, nec requiri fidem, aut gratiam, sed sufficere, non posuisse obicem, hoc est, actuale propositum denuō peccandi.* Et infra: *Prodesse dicunt ea etiā impiis & incredulis, modō non ponant obicem, quasi ipsa incredulitas non sit omnī obstinatissimus, & hostilissimus obex gratiæ.* Hæc ille. Quam sententiā sæpe repetunt tum ipse, tum etiam filij, & sectatores eius; nec solū veri Lutherani, sed etiā Caluinus iisdem verbis vitur in Antidoto sess. 7. can. 5. & 6. Vbi tria nobis tribuunt. VNVM quōd dicamus Sacramenta prodesse ijs, qui sunt in peccato mortali: quod quidem verissimum est, modō peccatores pœnitentiā agere velint; nam Baptismus & Absolutio ad hoc sunt instituta, ut peccata remittant. Et certē mirum est, hoc nobis tanquam errorem tribui à Lutheranis, cū ipsi velint omnia Sacramenta habere promissionem reconciliationis, ac remissionis peccatorū: de qua re infra dicemus. Si verō loquatur

tur

tur de peccatoribus impœnitētib; est merum mendacium, quod Catholici dicant, Sacramenta prodesse peccatoribus: omnes enim Catholici requirunt pœnitentiam, tanquam dispositionem ad gratiam recipiendam.

DEINDE nobis tribuunt, quod dicamus nō requiri gratiam ad hoc, vt nobis profint Sacramenta: quod quidē mendacium est manifestum. Nam si per gratiam intelligant fauorem Dei, vt ipsi ordinariē intelligūt, omnes Catholici dicunt, iustificationem à peccatis dari in Sacramentis ex gratia Dei, & merito Christi, non ob merita accedentis. Si verò per gratiam intelligant inhærentem qualitatem, qua formaliter iustificamur; Fatemur hanc non requiri ante perceptionem aliquorum Sacramentorum, vt Baptismi, & Pœnitētię, quod etiam ipsi fateri coguntur, qui volunt Sacramenta habere promissionem remissionis peccatorum: tamen hanc ipsam dicimus infundi in ipsa perceptione Sacramenti; proinde mera calumnia, & mendacium est, quod Catholici non requirant gratiam, vt Sacramenta profint.

TERTIO nobis tribuunt, quod dicamus non requiri fidem, & quod incredulitatem nō habeamus pro obice impediēte Sacramentum: in quo etiam apertissimē mentiuntur. Nam vel loquūtur de substantia, Sacramēti, vel de fructu Sacramenti: si de substantia, nec nos, nec ipsi, requirimus fidem. Nam omnes Catholici docent cum S. Augustino lib. 4. de Baptismo, cap. 12. verum esse Baptismum, quem sine vera fide heretici recipiunt. Et idem docet Lutherus in homiliis de Baptismo, & in lib. contra rebaptizantes; nec non etiam Calvinus li. 4. Instit. cap. 14 §. 16. Si verò loquuntur de fructu Sacramenti, falsum est, Catholicos non habere, p obice incredulitatem: omnes enim Catholici requirunt necessariò in adultis actualem fidem, & sine ea dicunt neminem iustificari. Vide Magistrum lib. 4. dist. 4 & S. Thomam. 3. par. q. 68 art. 8. Item Ius Canonicum, quod Lutherus combussit, de consecratione dist. 4. per multos canones.

Occasio huius fraudis fuit, quod Catholici non requirant in Sacramentis fidem illam specialem, quam aduersarij solam esse putant veram fidem iustificantem. Sed (vt omittam quod ista non est vera fides, sed opinio temeraria) si ideò verè nobis tribui posset, quod non requiramus fidem in Sacra-

mentis, quia non requirimus fidem illam specialem: nos etiam illis tribuere possemus, quòd non requirunt fidem in Sacramento, quia non requirunt eam fidem, quam nos solam docemus esse veram fidem.

Ceterum si candidè agendum sit, distinguendæ sunt quæstiones. Aliud enim est quærere, an in Sacramento requiratur vera fides, aliud autem, quænam sit vera fides. Et quidem in priorè quæstione conuenimus, in posteriorè dissidemus.

Porro de infantibus non potest esse quæstio, tum quia ipsi nec ponunt, nec possunt ponere obiectionem incredulitatis: incredulitas enim non est non credere, sed nolle credere: tum etiam quia infantes sicut peccauerunt aliena voluntate, & sunt auersi à Deo habitualiter; ita satis est, si credant aliena voluntate, & conuertantur habitualiter per infusionem fidei spei, & charitatis. Vnde Philippus in locis anni XLI. cap. de usu Sacramentorum dicit, de adultis solum esse intelligendû, quòd oporteat eos actu credere.

Sexto mentitur in assertionè 1. articuli, vbi Scotum facit auctore illius sententiæ, quòd Sacramenta conferant gratiam non ponenti obiectionem: quam sententiam ipse hæreticam vocat. Sed mentitur apertissimè. Nam Innocentius III. idem docuerat, cap. Maiores, de Baptismo, & eius effectu; longo tempore antequàm Scotus nasceretur: nec non S. Augustinus in epist. 23. ad Bonifacium, vbi posteaquàm dixerat, paruulis p. desse Baptismum etiam si actu non credant; ita loquitur: *Hoc qui non credit, et fieri nõ posse arbitratur, profecto infidelis est, etiam si habeat fidei Sacramentum: et longè melior est ille paruulus qui etiam si fidem nõdum habeat incogitatione, non tamen ei obiectionem contrariæ cogitationis opponit; unde Sacramentum eius fideliter percipit.*

Septimo mentitur ibidem, cum ait, Scotistas nõ requirere in usu Sacramenti fidem, nec bonum propositum, seu bonum motum cordis. Quod mendacium refellit Rossensis ex ipsis verbis Scoti, qui in 4. dist. 4. q. 2. disertis verbis docet, requiri fidem & contritionem, seu attritionem. Vide etiam q. 5. in principio, & in respons. ad vltimum, item dist. 17. q. 1.

Octavo mentitur in homil. vlt. de Baptismo, vbi sic ait: *Huc impietatis ventû est, ut salis & aquæ contra verbum & mandatû sacratæ, & adundem virtutis & energie itribuerint,*
quan-

quantum venerabili Baptismi Sacramēto. Hic sunt duo mendacia. V N V M, quòd nos contra Dei mandatum, & verbum consecrem⁹ salem, & aquam; nullum enim verbum, seu mandatum exstat, quo id prohibeatur. Quid, quòd ipse idem Lutherus lib. de captiuit Babyl. cap. de extrema vnctione, contrariū docet? Sic enim ait: *Igitur, inquit, hoc vnctioni extreme nostrū Sacramentū non damno, sed hoc esse, quòd ab Apostolo Iacobo præscribitur, cōstanter nego, cū nec forma, nec usus, nec virt⁹, nec finis eius cum nostro cōsentiat: numerabimus tamen ipsum inter ea Sacramenta, q̄ nos constituimus; vt sunt salis, & aquæ cōsecratio, & aspersio, neq̄ enim negare possumus, creaturā quamlibet per verbum Dei, & orationē sanctificari, quòd Apostolus Paulus nos docet, Hæc ille.*

ALTERVM mendacium est, quòd eandem vim tribuamus aquæ benedictæ, & Baptismo: id enim nullus vnquā Catholicorum docuit; alioqui non septem Sacramenta, sed multò plura faceremus. Hæc pauca ex Luthero sufficiant.

CAPVT TERTIVM.

Mendacia Philippi.

PRIMO in ipsa Confessione art. 13. damnat Scholasticos, quòd non doceant requiri fidem in vsu Sacramentorum. Sed fusiùs, & clariùs exposuit mentē suam in Apologia eiusdem articuli, vbi sic ait: *Hic damnamus totū populum Scholasticorum Doctorum, qui docent, quòd Sacramenta non ponenti obicem, cōferant gratiam ex opere operato, sine bono motu v̄t̄is. Hæc simpliciter Iudaica opinio est, sentire, quòd per ceremoniam iustificemur, sine bono motu cordis, hoc est, sine fide; & tamen hæc impia, & superstitiosa opinio magna auctoritate docetur in toto regno Pontificio. Hæc ille.*

Hoc mendacium est longè impudentius mendaciis Lutheri. Nam Lutherus non accusabat omnes, sed Scotistas tantū Philippus autem totum populum Scholasticorū damnat; immò etiam totum regnū Pontificium. Esse autē mendacium apertissimum, tam est manifestum, vt probatione nō egeat. Nam, vt supra diximus, omnes Scholastici cum Magistro lib. 4. dist. 4. requirunt actualē fidem, quæ sine motu cordis